

O'ZBEKISTON MILLIY STANDARTI

POYABZAL - TAGLIKLARNI SINASH USULLARI - PARCHALANISHGA
CHIDAMLILIK VA QATLAMLARGA CHIDAMLILIKNI ANIQLASH

(EN 12774:2000, IDT)

Rasmiy nashr

O'zbekiston standartlar instituti

Toshkent

So‘z boshi

1. O‘zbekiston standartlar instituti tomonidan QABUL QILISHGA TAQDIM ETILDI.
2. O‘zbekiston standartlar institutining 2024 yil 15-iyuldagi 37/XSt-sonli buyrug‘i bilan TASDIQLANDI VA AMALGA KIRITILDI.
3. Ushbu standart EN 12774:2000 “Footwear - Test methods for outsoles - Determination of split tear strength and delamination resistance” xalqaro standartiga aynan o‘xshash.
4. DASTLABKI AMALGA KIRITILISHI

Ushbu milliy standart va unga bo‘lgan o‘zgartishlarni O‘zbekiston hududida amalga kiritish haqidagi axborot Standartlashtirish bo‘yicha milliy organning rasmiy veb-saytlari va standartlarning yillik axborot ko‘rsatkichlarida qayd etiladi. Ushbu standartni qayta ko‘rib chiqish yoki bekor qilish haqidagi muvofiq axborot Standartlashtirish bo‘yicha milliy organning rasmiy veb-saytlari va standartlarning yillik axborot ko‘rsatkichlarida qayd etiladi.

Ushbu milliy standartni O‘zbekiston Respublikasi hududida rasmiy chop etish mutlaq huquqi O‘zbekiston standartlar institutiga tegishli

O‘ZBEKISTON MILLIY STANDARTI**POYABZAL - TAGLIKLARNI SINASH USULLARI - PARCHALANISHGA CHIDAMLILIK VA QATLAMLARGA CHIDAMLILIKNI ANIQLASH****ОБУВЬ - СПОСОБЫ ИСПЫТАНИЯ ПОДОШВЫ - ОПРЕДЕЛЕНИЕ ПРОЧНОСТИ НА РАЗРЫВ И СОПРОТИВЛЯЕМОСТИ ДЕЛЯМИНАЦИИ****FOOTWEAR - TEST METHODS FOR OUTSOLES - DETERMINATION OF SPLIT TEAR STRENGTH AND DELAMINATION RESISTANCE**

Amalga kirish sanasi 15.09.2024 y.

1 Qo‘llanish doirasi

Ushbu milliy standartida tagliklarning yedirilishga mustahkamligi va qatlamlarga ajralishga chidamliligini aniqlash usuli ko‘rsatilgan.

2 Standartlarga havolalar

Ushbu milliy standarti sana yoki sana belgilanmagan ma’lumotnomalar orqali boshqa nashrlardan olingan qoidalarni o‘z ichiga oladi. Ushbu me’yoriy havolalar matnda tegishli o‘rinlarda keltirilgan va nashrlar keyingi o‘rinlarda keltirilgan. Sanaga oid ma’lumotlar uchun, ushbu nashrlarning har biriga kiritilgan keyingi tuzatishlar yoki tuzatishlar ushbu milliy standartiga faqat unga tuzatish yoki qayta ko‘rib chiqish orqali kiritilganda qo‘llaniladi. Sana belgilanmagan manbalar uchun ushbu nashrning oxirgi nashri qo‘llaniladi.

EN 10002-2 Metall materiallar - Cho‘zilishga sinash - 2-qism: Cho‘zilishga sinash mashinalarining kuchlarni o‘lchash tizimini tekshirish.

EN 12222 Poyabzal - poyabzal va poyabzal uchun komponentlarni konditsiyalash va sinovdan o‘tkazish uchun Stadart atmosferalari.

prEN 13400:1998 Poyabzal - poyabzal uchun komponentlardan namuna olish joyi.

3 Atamalar va izohlar

Ushbu standart maqsadlari uchun quyidagi ta’riflar qo‘llaniladi:

3.1 Qatlamlarga ajralishga qarshilik

Agar ko‘p qatlamli taglik sinov bo‘laklarining eni bilan bo‘lingan yopishqoq qatlamdan tashkil topgan bo‘lsa, yopishqoq qatlam yoki bo‘g‘im interfeysining qatlamlanishini tarqatuvchi talab qilinadigan mediani kuchi.

3.2 Uzilish kuchi

Probirkadagi kesmani adgeziv qatlamga uzish yo‘li bilan yoyish uchun zarur bo‘lgan kuchning medianasi.

4 Uskuna va material

Quyidagi apparat va materialdan foydalaniladi:

4.1 Cho‘zilish-sinash mashinasi

Izoh – Ushbu milliy standartdan foydalanishda havola qilinayotgan standartlarni O‘zbekiston hududida amal qilishini joriy yilning 1 yanvar holati bo‘yicha tuzilgan muvofiq standartlar ko‘rsatkichi (tasniflagichi) bo‘yicha hamda joriy yilda chor etilgan axborot ko‘rsatkichlari bo‘yicha tekshirish maqsadga muvofiq bo‘ladi. Agarda havola qilinayotgan standart almashtirilgan (o‘zgartirilgan) bo‘lsa, unda ushbu milliy standartdan foydalanish chog‘ida almashtirilgan (o‘zgartirilgan) standartga amal qilishi kerak. Agarda havola qiligayotgan standart almashtirilmasdan bekor qilingan bo‘lsa, unga havola qilingan qoida ushbu havolaga dahldor bo‘lmagan qismida qo‘llaniladi.

Cho'zilishga sinash mashinasi EN 10002-2 talablariga javob berishi kerak, V markaga to'g'ri keladigan aniqlikda, traversiyaning doimiy tezligi 100 mm/min $\pm$ 10 mm/min. Kuchni avtomatik qayd qilish uskunalari ega bo'lgan past inersiyali mashina juda muhimdir.

4.2 Dastlabki kesmalarni amalga oshirish uchun ishlatiladigan ajratuvchi moslama va pichoq (1-rasmga qarang).

5 Namuna olish va konditsiyalash

Sinov namunalari kamida 75 mm uzunlikda va 25 mm $\pm$ 0,2 mm kenglikda bo'lishi kerak.

Sinovdan o'tkaziladigan sinov bo'laklari prEN 13400:1998 ga muvofiq olinadi. Barcha sinov bo'laklari sinovdan oldin EN 12222 ga muvofiq kamida 24 soat davomida konditsiyalashtiriladi.

Kamida uchta bo'lak kerak.

6 Sinov usuli

Parchalash dastgohi va pichog'i (4.2 ga qarang) yordamida har bir sinov parchasining bir uchini taxminan 15 mm masofada yuqori va pastki yuzalar o'rtasida yarim masofaga ajrating. Ko'p qatlamli tagliklarda taglik qatlamlari adgeziv qatlamga qizdirilgan pichoq o'rnatilgan holda 10 mm uzunlikda ajratiladi. Ikkita tilni bir uchiga buklab, ularni mashinaning har bir jag'iga joylashtiring va qisib qo'ying. Mashinani jag'lar 100 mm/min tezlikda ajralishi uchun ishga tushiring va sinov davom etayotganda kuchning izini kuch sifatida qayd eting.

7 Natijalar ifodasi

Delaminatsiyaga qarshilik D_s ning bir millimetr eni uchun nyutonlarda ifodalanishi quyidagi formula bilan ifodalanadi:

$$D_s = F/d$$

Bu yerda

F - o'rtacha kuch, nyuton

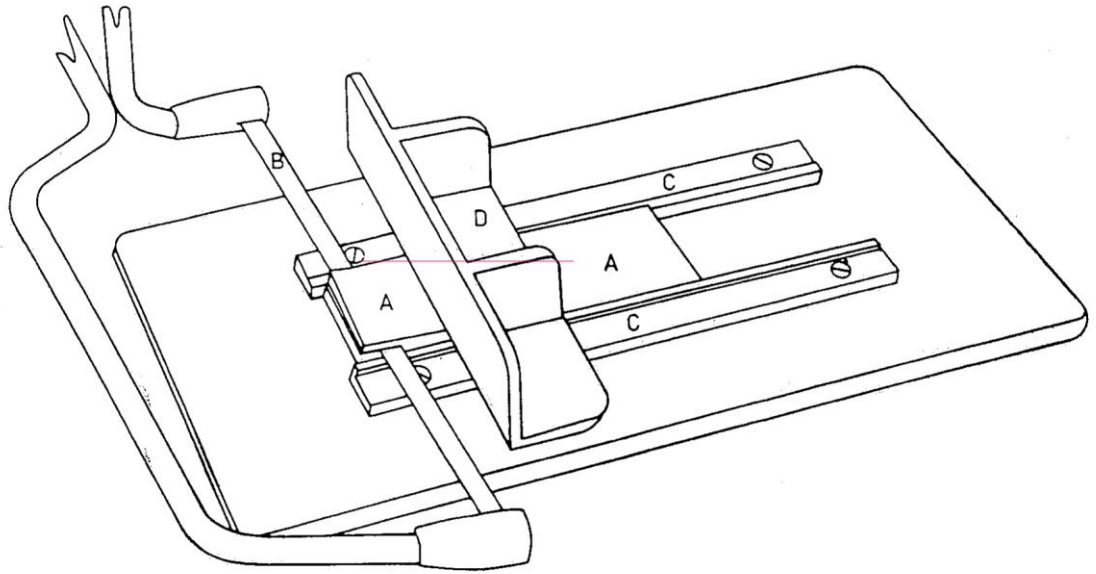
d - sinov parchasining millimetrdagi eni

Natijalar olingan uchta qiymatning o'rtachasi bo'ladi.

8 Sinov hisoboti

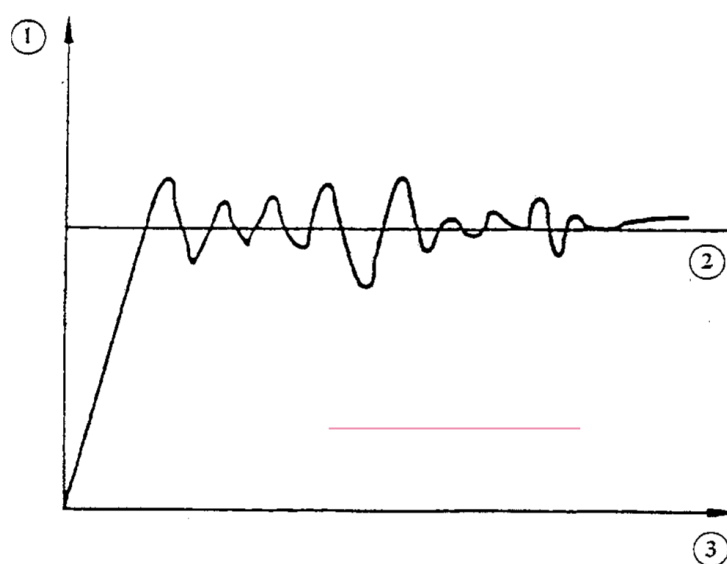
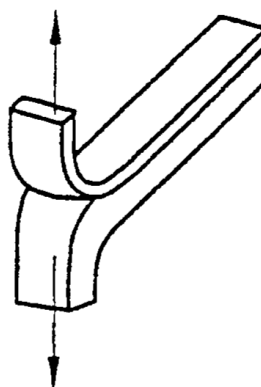
Sinov hisobotida quyidagi ma'lumotlar bo'lishi kerak:

- a) 7-band bo'yicha ifodalangan natijalar;
- b) sinovdan o'tkazilgan namunalarni to'liq identifikatsiya qilish, shu jumladan uslublar kodlari, ranglar, tabiat va boshqalar;
- v) ushbu test usuliga havola qilish;
- d) sinov o'tkazilgan sana;
- e) ushbu standart test protsedurasidan har qanday og'ish tafsilotlari.

- A Sinov parchasi
- B To'g'ri burchakli kesuvchi pichoq
- C To'g'ri kesish chuqurligini hosil qilish uchun V tig' uchun yo'naltiruvchi relslar
- D Dastakli himoya, u kesish paytida sinov bo'lagini qo'zg'almas holatda saqlaydi

1-rasm - Pichoq va arralash moslamasiga misol

- 1 Delaminatsiya kuchi, N
- 2 O'rtacha
- 3 Deformatsiya

2-rasm - Diagramma kuchi/deformatsiyasiga misol

Bibliografik ma’lumotlar

SUT 61.060